

यान्त्रिक उपकरणहरू सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

राइनासनगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा रहेका यान्त्रिक उपकरण तथा साधनहरूको मितव्ययी र प्रभावकारी ढङ्गले सञ्चालन गर्न, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्न तथा उक्त उपकरणहरू स-शुल्क भाडामा वा अन्य प्रयोजनका लागि उपलब्ध गराउन कार्यविधि बनाई लागू गर्न बाञ्छनीय देखिएकोले, राइनास नगरपालिका क्षेत्रको समग्र भौतिक पूर्वाधार विकास र सुरक्षा लगायत छिमेकी गाउँ पालिका, नगरपालिका तथा जिल्लाहरूमा समेत निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधार निर्माण एवं सुरक्षा जन्य कार्यमा सशुल्क प्रयोग गर्नका लागि यस कार्यालयसँग रहेको यान्त्रिक उपकरणहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन का लागि देहायका शर्त, बन्देजमा रही सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने गराउने गरी राइनास नगर कार्यपालिकाको मिति ..... को कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत गरी यो कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(१) यो कार्यविधिको नाम “यान्त्रिक उपकरणहरू सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा:

ऐन भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।

नियमावली भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम बनेको नियमावलीलाई सम्झनु पर्दछ ।

नगरपालिका भन्नाले राइनासनगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ । सो शब्दले आवश्यक परेको अवस्थामा अन्य नगरपालिकालाई समेत जनाउनेछ ।

नगरसभा भन्नाले राइनासनगर सभालाई सम्झनु पर्दछ ।

नगर प्रमुख: भन्नाले राइनासनगरपालिकाका नगरप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

उपप्रमुख: भन्नाले राइनासनगरपालिकाका उप प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

नगर कार्यपालिका भन्नाले राइनासनगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले राइनासनगर कार्यपालिकाको कार्यालयका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

इन्जिनियर/सब-इन्जिनियर: भन्नाले राइनासनगरपालिकाका इन्जिनियर/सब-इन्जिनियरलाई सम्झनु पर्दछ । सो शब्दले नगरपालिकाले सेवा परामर्श लिन सम्भौता गरेको इन्जिनियरलाई समेत जनाउँदछ ।

कार्यालय: भन्नाले राइनासनगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

प्रयोगकर्ता: भन्नाले यान्त्रिक उपकरण सञ्चालनका लागि लिई जाने संघ, संस्था, व्यक्ति वा सरकारी निकाय सम्झनु पर्दछ ।

भाडा: भन्नाले यान्त्रिक उपकरणहरू भाडामा उपलब्ध गराउन निर्धारण गरिएको दर रेटबाट हुन आउने रकमलाई सम्झनु पर्दछ ।

बिल: भन्नाले यान्त्रिक उपकरण सञ्चालन गरेको अपरेसन लगसीटको आधारमा कार्यालयले भाडा वापतको रकम राजस्व खातामा जम्मा गर्नको लागि तयार गर्ने भाडा महसुल बिललाई सम्झनु पर्दछ ।

अपरेटर: भन्नाले यान्त्रिक उपकरण सञ्चालन गर्न खटिई जाने कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. उद्देश्य:

राइनासनगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सञ्चालन गरिने भौतिक विकास कार्यक्रमहरू, स्थानीय नगरपालिकाबासी, संघसंस्था, नेपाल सरकारद्वारा सञ्चालित विकास आयोजनाहरू, दातृ निकायबाट सञ्चालन हुने विकास आयोजनाहरू तथा छिमेकी गाउँपालिका तथा नगरपालिका, नगरपालिकाहरूका विकास कार्यक्रमहरूमा समेत माग भई आए अनुसार प्राथमिकताका आधारमा प्रयोगमा पठाउन तथा उपकरण सञ्चालन विधिमा एकरूपता र सरलता ल्याउनु यो कार्यविधिको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

४. सञ्चालन विधि

- (१) कार्यालयको कार्य वा अन्य आकस्मिक कार्यहरूमा प्रयोग नभई यान्त्रिक उपकरणहरू खाली रहेको अवस्थामा कार्यालयको काममा बाधा नपर्ने गरी सञ्चालक समितिको सिफारिशमा नगर कार्यपालिकाले तोके बमोजिमको भाडा लिई कुनै पनि व्यक्ति वा संघ संस्थालाई यान्त्रिक उपकरणहरू भाडामा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (२) कुनै पनि व्यक्ति, संघ संस्थालाई आवश्यक परेको उपकरण प्रयोगमा ल्याउनका लागि देहायका प्रकृत्या पूरा भए पश्चात मात्र उक्त उपकरण उपलब्ध गराइनेछ ।
- (१) व्यक्ति वा संस्थाबाट प्रयोगका लागि माग गरिएको अवधिको लागि कार्यालयले उपलब्ध गराउन सक्ने अवस्था भएमा संलग्न तोकिए बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) माग निवेदन उपर कार्यालयबाट उपलब्ध गराउने निर्णय भएपश्चात आर्थिक ऐनद्वारा तोकिएको भाडा दर बमोजिम प्रयोगकर्ताले प्रयोग गर्न चाहेको अवधिको लागि लाग्ने भाडा रकम अग्रिम नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा नगदै बुझाई सोको आम्दानी रसिद वा सिभिल बैंक लि शाखा कार्यालयमा राइनासनगरपालिकाले तोकेको खातामा रकम जम्मा गरेको सक्कलै भौचर पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (३) आर्थिक ऐनमा तोकिएको अग्रिम शुल्क बुझाए पश्चात अनुसूची ... मा तोकिएको शर्तनामा बमोजिम अनुसूची ३ बमोजिमको मेशिन चलान/सम्भौता फाराम बमोजिम करार सम्भौता गर्नुपर्नेछ ।
- (४) निवेदकले माग गरिएको समयभन्दा बढी समयसम्म कामकाज गर्नु गराउनु पर्ने भएमा मेशिन अपरेटरले तत्काल कार्यालय प्रमुखलाई खबर गरी थप कार्य आदेश लिएर थप समयको रकम अग्रिम जम्मा गर्न लगाएर मात्र मेशिन सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (५) मेशिन प्रयोग गरे वापत प्रति घण्टा, प्रति सिफ्ट, प्रति दिनको शुल्क निर्धारण अनुसूची ४ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ । आतेजाते मध्ये एक तर्फी भाडा कार्यालयले व्यहोर्ने निर्णय भएकोमा सोही अनुसार हुनेछ ।
- (६) मेशिन फिल्डमा खटाउँदा कार्यालय कम्पाउण्डदेखि काम सम्पन्न गरी पुनः कार्यालय फिर्ता भएसम्मको मिटरको हिसाब गणना गरी लाग्ने शुल्क मेशिन प्रयोगकर्ताले बुझाउनु पर्नेछ ।

- (७) मेशिन खटिगएको स्थानमा काम सम्पन्न गरी कार्यालय फिर्ता भए पश्चात मेशिन अपरेटरले कामको विवरण सहित मिटरको अद्यावधिक अभिलेख अनुसूची ५ बमोजिमको फाराममा भरी कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (८) नगरपालिकाले आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा निश्चित समयसम्म कार्य गर्न मेशिन सोभै उपलब्ध गराउन सक्नेछ । उक्त कामको विवरण समेत अनुसूची ६ बमोजिम अभिलेखवद्ध गर्नुपर्नेछ ।
- (९) मेशिन प्रयोग गरी तोकिएको समयभन्दा अगावै काम सम्पन्न भई प्रयोगकर्ताको धरौटी रकम सञ्चित रहेको खण्डमा कार्यालय प्रमुखको आदेशको आधारमा सञ्चित समय वापत हुन आउने रकम काबु बाहिरको परिस्थिति बाहेक तोकिएको प्रक्रिया पुरा गरी माग गरेको एक हप्ताभित्र चेकद्वारा फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।

५. आकस्मिक कार्यमा उपकरण प्रयोग:

कुनै प्राकृतिक एवं दैवी प्रकोपका कारण धनजनको क्षति भएमा वा आवगमन अवरुद्ध भएमा नगर प्रमुखको लिखित आदेशमा प्राविधिक सति उपकरण चालकको टोली कार्यस्थल/घटनास्थलमा पुगी कार्य सम्पादन गर्नेछ । सम्पादित कामको प्राविधिक नापजाँच मूल्याङ्कन समेतका आधारमा इन्धनको भुक्तानी सम्बन्धी कार्य हुनेछ ।

६. इन्धन तथा मर्मत सम्बन्धी व्यवस्था :

- १) मेशिन अपरेटरले इन्धन तथा लुब्रिकेन्ट माग गर्दा कार्यालयले निर्धारण गरेको फाराम स्वीकृत गराएर मात्र भर्नुपर्नेछ । इन्धन तथा लुब्रिकेन्ट खपतको अद्यावधिक विवरण मेशिन अपरेटरले तयार गरी इन्जिनियर/सब-इन्जिनियरको सिफारिशमा कार्यालय प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- २) इन्धन तथा लुब्रिकेन्ट र मर्मत सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यको विस्तृत लगत नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको जिन्सी शाखामा अद्यावधिक गरी राखिनेछ ।
- ३) मेशिन बिग्रिएमा बिग्रिएको लिखित जानकारी मेशिन अपरेटरले कार्यालयलाई गराउनु पर्नेछ । कार्यालयबाट वर्कसपमा चेकजाँच गराई मर्मत गर्नुपर्ने कार्यको विस्तृत विवरण माग गरी स्वीकृत भएपश्चात मात्र मर्मत सम्भार कार्य गरिनेछ ।
- ४) मर्मत सम्भारको कार्य गर्दा गराउँदा मेशिन अपरेटर वा इन्जिनियर वा जिन्सी शाखाको प्रतिनिधि वर्कसपमा रहनुपर्नेछ ।

७. सञ्चालन शुल्क

१. कुनै व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट यान्त्रिक उपकरण माग भई आएमा देहाय बमोजिमको शुल्क नगदै वा तोकिएको बैंक खातामा अग्रिम बुझाउनु पर्नेछ ।

(क) ब्याक हो लोडर (१५ दिनभन्दा लामो अवधिका लागि)

(अपरेटर र इन्धन बाहेक)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार
----	---	---------------------------------

(अपरेटर सहित इन्धन बाहेक)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

(अपरेटर र इन्धन सहित)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

ख) १५ दिनभन्दा कम अवधिका लागि

(अपरेटर र इन्धन बाहेक)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

(अपरेटर सहित इन्धन बाहेक)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

(अपरेटर र इन्धन सहित)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

ट्रक ट्रिपर (३० दिन भन्दा लामो समयका लागि)

चालक र इन्धन बाहेक				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

(चालक सहित इन्धन बाहेक)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

(चालक र इन्धन सहित)				
क्र.सं.	कामको प्रकार	भाडा दर		कैफियत
		प्रति घण्टा	सिफ्ट	
१.	नगरपालिकाको आफ्नै लगानीमा उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित योजनाहरु	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		
२.	अन्य निकाय तथा ठेक्कापट्टा मार्फत सञ्चालित आयोजना	नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार		

२) उपदफा ६(१) जुन सुकै कुरा लेखिएको भए पनि उपकरण भाडा दर नगर सभाले बनाएको आर्थिक ऐन अनुकूल हुनुपर्छ ।

८. कर्मचारी व्यवस्था

- (१) ब्याक हो लोडर सञ्चालनका लागि १ जना अपरेटर र आवश्यक परेमा सहयोगी १ जना स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम करार सेवामा नियुक्त गरिनेछ ।
- (२) ट्रिपर ट्रक सञ्चालनका लागि १ जना चालक र आवश्यकतानुसार एक जना सहयोगी कानून बमोजिम करार सेवामा नियुक्त गरिनेछ ।
- (३) करारमा नियुक्त कर्मचारीको सेवा सुविधा करार सम्भौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (४) उपकरण सञ्चालन गर्ने कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन प्राविधिक शाखा प्रमुख र जिन्सी शाखाले गर्नेछ ।
- (५) गम्भिर आचरण विपरित कार्य गरेमा वा सञ्चालन लागत उच्च भई उपकरण सञ्चालन रोक्ने निर्णय भएमा कर्मचारीलाई पदबाट हटाइनेछ ।

९. सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति

नगर कार्यपालिकाका यान्त्रिक उपकरणहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि नीतिगत तथा निर्देशनात्मक व्यवस्थाका लागि तपसिल बमोजिमको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

नगर प्रमुख	- संयोजक
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
लेखा शाखा प्रमुख	- सदस्य
इन्जिनियर/सब-इन्जिनियर	- सदस्य
जिन्सी शाखा प्रमुख	- सदस्य

१०. समितिका काम, कर्तव्य र अधिकार

क. कार्यविधि बमोजिम जोखिम समेत मूल्याङ्कन गरी उपकरण खटाउने निर्णय

ख. सञ्चालन लागत र सञ्चालन आय बीच तुलना गरी भाडा दर परिमार्जन गर्न सिफारिस गर्ने ।

ग. उपकरण विग्रि विशेष मर्मत विशेष मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने भएमा मर्मत सम्भार, बजेट व्यवस्था र सञ्चालन गर्ने नगर्ने निर्णय गर्ने

११. यसै बमोजिम मानिने

(१) यस कार्यविधि जारी हुनुभन्दा पहिले भएका कामकारवाहीहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ । बक्यौता वा हिसाब किताब गर्न बाँकी रहेको भए यस कार्यविधिभन्दा न्यून हुने गरी हिसाब मिलान गर्न पाइने छैन । उक्त कार्य कार्यविधि प्रारम्भ भएको ७ दिन भित्र फराफारक गरिसक्नु पर्नेछ ।

१२. विविध

(१) नगरपालिकामा रहेका सवारी साधन तथा यान्त्रिक उपकरणहरू कार्यालय प्रमुखको पूर्ण नियन्त्रणमा रहनेछन् । सवारी साधन तथा यान्त्रिक उपकरणहरू चुस्त दुरुस्त राखी मर्मत सम्भार गर्नु पदाधिकारी र कर्मचारी सबैको दायित्व हुनेछ ।

(२) यान्त्रिक उपकरणको माइल मिटर आधारभूत कार्य अद्यावधिक राख्ने दायित्व मेशिन अपरेटर र चालकको हुनेछ ।

(३) उपकरण फिल्डमा खटाउने वा नखटाउने सिफारिश चालक/अपरेटर र इन्जिनियरको हुनेछ।

(४) यस कार्यविधिमा समयानुकूल आवश्यक संशोधन वा थपघट गर्नुपर्ने भएमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको राय बमोजिम नगर कार्यपालिकाले थपघट वा संशोधन गर्न सक्नेछ ।